Sociálne posudzovanie a návšteva v domácnosti

Redakčne pripravil: Marek
Tlačová verzia: 19. 11. 2026
Aktuálny článok a prílohy na webe

Sociálne posudzovanie zachytáva skutočné fungovanie v obvyklom prostredí. Uveďte aj pomoc, vďaka ktorej deň zvládate, a vysvetlite pravidelné striedanie lepších a horších období.

Prečo sa hodnotí aj prostredie

Sociálne posudzovanie nie je ďalším zoznamom diagnóz. Podľa § 10 zákona č. 376/2024 Z. z. sa hodnotia individuálne predpoklady, rodinné prostredie, prostredie ovplyvňujúce začlenenie do spoločnosti, odkázanosť a ťažkosti pri činnostiach. Výsledkom je sociálny posudok, ktorý predchádza lekárskemu posudzovaniu. Dôležité je teda aj to, ako reálne bývate, akú podporu máte a ktoré bariéry potrebujete riešiť. Rozhovor nemá dokazovať hodnotu človeka, ale objasniť jeho fungovanie a potreby. [1]

Kto príde a kde posudzovanie prebieha

Vykonávacia vyhláška ustanovuje výkon sociálnej posudkovej činnosti dvoma sociálnymi pracovníkmi. Posudzovanie sa uskutočňuje za účasti žiadateľa a osoby, ktorú si určí, v prostredí, kde sa obvykle zdržiava. Podľa potreby je možná spolupráca s ďalšími odborníkmi či inštitúciami. Nepripravujte umelú scénu a neskrývajte bežné pomôcky. Zmyslom je zachytiť skutočnú situáciu vrátane toho, čo už funguje a čo napriek pomoci zostáva problémom. Na konkrétny termín a organizačné pokyny sa informujte u príslušného úradu. [2]

Pripravte si každodenné príklady

Pred návštevou si poznačte presun z postele, používanie kúpeľne, prípravu jedla, pohyb mimo domu alebo komunikáciu podľa vlastných ťažkostí. Pri každej oblasti vysvetlite, kto pomáha a čo sa deje bez tejto podpory. Ak rodina zabezpečuje pomoc len večer, nezjednodušujte to na všeobecné „pomoc mám“. Rovnako opíšte, ktoré činnosti zvládate samostatne. Užitočné sú konkrétne prekážky, napríklad schody pri vchode; samotný názov miestnosti alebo ochorenia ešte nevystihuje potrebnú úpravu. [1] [2]

Práva pri vstupe do obydlia

Poverený zamestnanec môže v zákonnom rozsahu vstúpiť do obydlia so súhlasom účastníka, ak je to potrebné na posudzovanie. Musí sa preukázať písomným poverením spolu s dokladom totožnosti alebo služobným preukazom a dbať na dôstojnosť ľudí v domácnosti. Ak si účastník určil inú osobu, za ktorej účasti sa má sociálne posudzovanie vykonať, zákon viaže vstup aj na jej prítomnosť. Toto právo však sprevádza povinnosť poskytnúť zákonom požadovanú súčinnosť. Výzvu preto neignorujte. [1]

Modelová situácia: pomoc, ktorú nevidno

Žiadateľ povie, že doma zvláda všetko. Pri podrobnejšom rozhovore vyjde najavo, že príbuzný pred príchodom pripravil jedlo, pomohol mu obliecť sa a vyniesol pomôcku po schodoch. Preto je vhodnejšie vysvetliť jednotlivé úkony než hodnotiť celý deň jednou vetou. Neznamená to zveličovať odkázanosť; znamená to nezamlčať pomoc, vďaka ktorej deň funguje. Modelový príklad neurčuje nárok ani rozsah príspevku, iba ukazuje, aké nejasnosti môže vecný rozhovor odstrániť.

Keď termín nevyhovuje alebo niečo nesedí

Ak návšteve bráni hospitalizácia či iná vážna okolnosť, oznámte ju úradu a dohodnite postup. Ak ste určili blízku osobu na účasť, riešte včas aj jej dostupnosť. Počas rozhovoru máte právo vyjadriť potreby a návrhy riešenia; na nepresnosť upozornite vecne a konkrétne. Neskôr si odložte doručený posudok a porovnajte jeho závery s podkladmi. Nesúhlas riešte podľa poučenia v príslušnom dokumente. Podrobnosti o príprave nájdete aj pri sebahodnotiacom dotazníku. [1]

Keď návšteva pripadne na lepší deň

Pri sociálnom posudzovaní sa nemá celý život zjednodušiť na jedinú návštevu. § 2 vyhlášky o posudzovaní pracuje s prevažujúcou mierou ťažkostí v posudzovanom období. Pri tejto časti posudzovania ide o jeden mesiac; ak sa funkčné dôsledky striedavo zhoršujú a zlepšujú, spravidla o jeden rok. Nejde o pokyn opisovať každý deň ako najhorší.

Ilustračný príklad: človek niektoré dni zvládne presun doma, inokedy potrebuje fyzickú pomoc. Vhodný opis oddelí, ako často nastáva každá situácia, čo ju sprevádza a ktorá konkrétna pomoc je potrebná. Neostaňte pri vete „dnes je mi dobre“ ani pri opačnej vete „nikdy nič nezvládam“, ak ani jedna nevystihuje bežný priebeh.

Na vlastné poznámky možno použiť tri stĺpce: činnosť, priebeh za posudzované obdobie a skutočná pomoc. Napríklad pri hygiene odlíšte prípravu pomôcky, presun, vykonanie úkonu a kontrolu bezpečnosti. Príklady vyberajte z vlastného života. Záznam nie je povinným novým lekárskym tlačivom ani domácim výpočtom stupňa odkázanosti.

Ak je pri návšteve prítomný blízky človek, môže pomôcť vysvetliť pravidelnú pomoc, ktorú si už ani neuvedomujete. Dôležité je, aby opis nenahradil váš vlastný hlas a neprotirečil skutočnosti. Odborné zdravotné dôvody patria do nálezov; rodinné pozorovanie objasňuje bežné fungovanie. Keď si presnú frekvenciu nepamätáte, povedzte to a neuvádzajte vymyslené počty. Pri nesprávnom zachytení situácie pomenujte konkrétny rozdiel, nie iba všeobecnú nespokojnosť s návštevou.

Zdroje a overenie

[1] Zákon č. 376/2024 Z. z. o integrovanej posudkovej činnosti — znenie účinné 1. 7. – 30. 12. 2026

Účel sociálneho posudzovania, súčinnosť, súhlas so vstupom, prítomnosť určenej osoby a preukázanie poverenia.

[2] Vyhláška MPSVR SR č. 51/2025 Z. z. — podrobnosti posudzovania a vzory dotazníkov, účinné znenie od 1. 9. 2025

Dvaja sociálni pracovníci, obvyklé prostredie a určená osoba; prevažujúca miera ťažkostí, obdobie jedného mesiaca a pri striedaní spravidla jedného roka.

Článok slúži na orientáciu. O vašom nároku rozhoduje príslušná inštitúcia.